

Padasjoen kunnanvaltuustolle

Kuntalain 1 luvun 1 § mukaan valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Kunnanhallituksen laatimassa tilinpäätökseen liittyvässä toimintakertomuksessa on annettava selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta antaa kunnanvaltuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

1. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja työskentely

Valtuusto on 23.8.2021 pitämässään kokouksessa valinnut valtuustokauden 2021-2024 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet:

Jäsen	Varajäsen
Asko Ojala, pj.	Tiina Kaivolainen
Simo Gran, varapj.	Paavo Luukka
Hannu Hertti	Seppo Perkiö
Pirkko Kauren	Piia Roslund
Mirjami Vainio	Suvi Korelin

Lautakunnan sihteerinä toimi BDO Auditor Oy:stä osan tarkastusvuotta Minna Havia-Niemi ja osan tarkastusvuotta Saara Haverila. Teknisenä sihteerinä on toiminut hallintosihteerinä Pia Mustisto. Tarkastuslautakunnan kokoukset on järjestetty osittain tai kokonaan etäkokouksina Teams-yhteyden kautta johtuen Covid-19 pandemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta.

Kunnan toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä esitetyn lisäksi tarkastuslautakunnan arviointi pohjautuu viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden tarkastuslautakunnalle antamiin selvityksiin ja keskusteluihin, kunnan eri toimielinten pöytäkirjoihin ja muihin asiakirjoihin. Tarkastuslautakunta on toiminut hyväksymänsä työohjelman mukaisesti. Lautakunta piti vuoden 2022 aikana yhteensä kahdeksan kokousta. Lisäksi tarkastuslautakunta piti vuoden 2022 alussa kuusi kokousta, jotka myös kohdistuivat tarkasteluvuoteen 2022.

Esteellisyys on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa eivätkä esteellinen jäsen ole osallistunut näitä toimielimiä koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

2 Valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.1 Tavoitteet ja tulokset eri toimielinten alueella

Kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan päätehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Hyvien tavoitteiden tunnuksia ovat strategisuus, mitattavuus ja selkeys.

Koko kunnan talousarvion toteutuma oli arvioitua parempi. Tuottoja oli 449 t€ enemmän kuin talousarviossa, mutta kuluja oli 137 t€ talousarviota enemmän. Toimintakate oli siis 315 t€ talousarviota parempi. Hallintokunnat ovat toimintakertomuksessa selostaneet niiden tavoitteiden toteutumista, jotka valtuusto on niille asettanut. Valtuusto päätti helmikuussa 2018 kuntastrategian uusimisesta uuden kuntalain mukaisesti. Kuntastrategia ei ole edennyt vuoden 2022 aikana. Työstämistä tulisi jatkaa välittömästi.

Tarkastuslautakunta valitsi seuraavat asiat toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta mainittavaksi tässä kertomuksessa:

Padasjoen kunnan tarkoituksena on tarjota kestävän kehityksen periaatteita noudattaen kuntalaisille turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö tuottamalla fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin vaatimat peruspalvelut sekä turvaamalla kunnan säilyminen elinvoimaisena ja taloudeltaan tasapainoisena. Tarkastuslautakunnan mukaan voidaan yleisesti ottaen arvioida, että kunta on noudattanut toiminnassaan näitä määriteltyjä tarkoituksia, joskin niiden toteutumista eri palvelualueiden tasolla on edelleen vaikea arvioida. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan kunnan ja konserniyhteisöjen tavoitteet ja niiden toteutuminen on tuotava esiin selkeillä mittareilla.

Keskushallinnon tulosalueen tavoitteena on ollut toteuttaa kuntastrategiaa ja säilyttää kunnan talouden tasapaino. Keskeistä on ollut saattaa strategian toteuttamisen kannalta keskeiset asiat pikaisesti ja huolellisesti valmisteltuina kunnanhallituksen ja -valtuuston käsiteltäviksi sekä raportoida talouden kehityksestä säännöllisesti. Tarkastuslautakunnan mielestä huolelliseen ja oikea aikaiseen valmisteluun sekä asioiden ennakkointiin tulisi kiinnittää huomiota.

Elinkeinojen kehittäminen on kunnan keskeinen kehittämisstrategia. Tilinpäätöksen toimintakertomuksen mukaan tarkastuslautakunta on havainnut, ettei elinvoimatyöryhmä ole kokoontunut kertaakaan toimintakauden 2022 aikana. Suunnitelman mukaan kokouksia olisi pitänyt olla neljä. Tarkastuslautakunta kokee, ettei toiminta ole edennyt suunnitellusti. Elinkeinoelämän kehittämisstrategian uusiminen vuosille 2022-2025 toivotaan toteutuvan pikaisesti.

Metsätyöryhmän toiminta on ollut vuonna 2022 aktiivista. Tarkastuslautakunta toivoo, että toiminta ja toiminnan kehittäminen jatkuu aktiivisena myös tulevaisuudessa.

Kunnan perusturvapalvelut hoidettiin Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän toimesta. Koko perusturvan osalta talousarvion mukaiset määrärahat alittuivat nettona 62,7 t€. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on omassa tilinpäätöksessään tehnyt 20 miljoonan euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisointitarkaisuun, josta Padasjoen kunnan osuudeksi on ilmoitettu 380 t€. Kunta ei ole kirjannut tätä summaa omaan kirjanpitoonsa vuodelle 2022. Tapauksen käsittely on kesken.

Sivistystoimen tavoitteena on ollut kasvattaa lapsia ja nuoria vastuuntoiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä tukea kaikkia kuntalaisia aktiivisiksi ja itseohjautuviksi hyvinvoiviksi kuntalaisiksi. Toiminnan painopistealueet vuosina 2022-2024 ovat varhaiskasvatuspalveluiden osalta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman päivittäminen, opetuspalveluiden osalta yrittäjyyskasvatus, lukion saaminen mukaan Finest Future High School ohjelmaan, liikkuva koulu ja yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä, hyvinvointipalveluiden osalta monipuoliset ja hyvin hoidetut liikuntapaikat, tasavertaiset harrastusmahdollisuudet oman kunnan sisällä ja kaikenikäisten ehkäisevän työn kehittäminen sekä kirjastopalveluiden osalta digitukipalvelujen tarjonta ja omatoimisten kirjastopalvelujen esteetön ja saavutettava tarjonta. Perusopetuksen ja lukion oppilasmäärät ovat laskeneet hieman edellisestä vuodesta. Hyvinvointitulosalueen tavoitteena on ollut ulkoliikunnan kehittäminen, ehkäisevän ja kuntoa ylläpitävän toiminnan kehittäminen ja kuntalaisten aktiivisuuden lisääminen sekä mielen hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden, arjen turvallisuuden ja päihteettömyyden sekä terveellisten elämäntapojen edistäminen.

Teknisen toimen painopistealueina on vuosina 2022-2024 katujen ja kevyen liikenteen väylien peruskorjaus ja rakentaminen, rakennusten kunnossapito ja huolto, kestävän kehityksen ja energiansäästön käytännön toimien lisääminen, jätevesiliittymien määrän lisääminen, kirkonkylän yleisilmeen sekä ELY-keskuksen ylläpitämien teiden varsien ilmeen huomioiminen. Talousarviossa oli investointimäärärahoja yhteensä 1,7 M€, joista käytettiin vain 624 t€. Tarkastuslautakunta on edelleen huolestunut investointien toteutumisasteesta.

Kunnan viemärilaitos on toiminut pitkään tappiollisena. Viemärilaitoksen taseeseen kertynyt alijäämä on kasvanut ja on yhteensä 1,8 M€. Vesihuoltolain mukaan kunnallisen vesihuoltolaitoksen tulee tuloillaan kattaa sen toiminta- sekä investointimenot. Tarkastuslautakunta toteaa, että viemärilaitoksen toiminnan kannattavuudessa on edelleen kehitettävää, mutta asiaan on kiinnitetty huomiota. Padasjoen kunnan ja Padasjoen Vesihuolto Oy:n välisten palveluiden tuottamisen ja tosiasiallisten kulujen laskuttamisen selvitystyön tarve on tunnustettu, joka edesauttaa toiminnan kehittämistä.

2.2. Talouden arviointi

Tilikauden tulos oli 1,5 M€ ylijäämäinen (2021 ylijäämä 787 t€). Poistoerokirjauksen ja rahastonmuutoskirjauksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 1,6 M€ (2021 ylijäämä 992 t€). Vuosikate oli 2,7 M€ (2021 vuosikate 2,2 M€). Vuosikate riitti kattamaan suunnitelmanmukaiset poistot 219 prosenttisesti. Verotulot nousivat edellisestä vuodesta 102 t€ ja valtionosuudet 694 t€. Investointien tulorahoitusprosentti nousi edellisestä vuodesta ollen 429 % (332,5 %) ja laskennallinen lainanhoitokate 3,8 (2,4) oli hyvällä tasolla. Tunnusluku osoittaa, että tulorahoitus riittää lainojen hoitoon. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta osoittaa investointien omarahoituksen toteutumisen pidemmällä aikavälillä. Tämä oli tilinpäätöksessä 5 M€.

Lainakanta laski hieman edellisestä vuodesta. Lainoja asukasta kohti oli 2014 €/asukas (2021 2568 €/asukas). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuusaste oli hyvällä tasolla ollessaan 76,3 % (70,4 %).

3. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat lukuun ottamatta investointien heikkoa toteumaa vuonna 2022. Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2022 tilinpäätös antaa kunnan toiminnasta ja taloudesta oikean kuvan. Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille vuodelta 2022.

Tarkastuslautakunta on huolissaan tämänhetkisestä työyhteisön tilasta ja henkilöstön työhyvinvoinnista. Asiaan toivotaan välittömiä toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Padasjoella 25.5.2023

Asko Ojala
puheenjohtaja

Simo Gran
varapuheenjohtaja

Hannu Hertti
jäsen

Pirkko Kauren
jäsen

Suvi Korelin
varajäsen